

Tydzień Otwartej Nauki

It matters how we open knowledge: building structural equity

Warszawa, 27 października 2021 r.

Licencje Creative Commons i wybrane zagadnienia prawa autorskiego

Agnieszka Adamiec

Samodzielne Stanowisko

ds. Otwartych Zasobów Nauki

agnieszka_adamiec@sggw.edu.pl

tel. 59 35 782

**SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO**

**Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego**

 OPEN ACCESS WEEK 2021

It Matters How We Open Knowledge: Building Structural Equity

OCTOBER 25-31

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

**Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego**

Program:

- **Wprowadzenie do prawa autorskiego**
- **Licencje Creative Commons**
- **Modele otwartego dostępu z punktu widzenia prawa**
- **Bazy polityk wydawniczych**

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Podstawowy akt regulujący kwestie praw autorskich w Polsce

- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1062)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Utwór to:

Art. 1. [...] każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości przeznaczenia i sposobu wyrażenia.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Art. 1.

- **Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.**
- **Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.**

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Art. 1.

- **Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.**

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Art. 4. Nie stanowią przedmiotu prawa autorskiego:

- **akty normatywne lub ich urzędowe projekty;**
- **urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole;**
- **opublikowane opisy patentowe lub ochronne;**
- **proste informacje prasowe.**

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Art. 6. W rozumieniu ustawy:

- **utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie.**

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa osobiste

Art. 16. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do:

- **autorstwa utworu;**
- **oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;**
- **nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;**
- **decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;**
- **nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.**

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 17. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje wyłączone prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 41. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

- **autorskie prawa majątkowe mogą przejść na inne osoby w drodze dziedziczenia lub na podstawie umowy;**
- **nabywca autorskich praw majątkowych może przenieść je na inne osoby, chyba że umowa stanowi inaczej.**

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 41. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

- **Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych lub umowa o korzystanie z utworu, zwana dalej „licencją”, obejmuje pola eksploatacji wyraźnie w niej wymienione.**
- **Umowa może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili jej zawarcia.**

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 50. Odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:

- w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu – wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
- w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy;
- w zakresie rozpowszechniania utworu - publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 45. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje odrębne wynagrodzenie za korzystanie z utworu na każdym odrębnym polu eksploatacji.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 64. Umowa zobowiązująca do przeniesienia autorskich praw majątkowych przenosi na nabywcę, z chwilą przyjęcia utworu, prawo do wyłącznego korzystania z utworu na określonym w umowie polu eksploatacji, chyba że postanowiono w niej inaczej.

Art. 65. W braku wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa, uważa się, że twórca udzielił licencji.

Art. 66. Umowa licencyjna uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjobiorca ma swoją siedzibę, chyba że w umowie postanowiono inaczej.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 67. Jeżeli umowa nie zastrzega wyłączności korzystania z utworu w określony sposób (licencja wyłączna), udzielenie licencji nie ogranicza udzielenia przez twórcę upoważnienia innym osobom do korzystania z utworu na tym samym polu eksploatacji (licencja niewyłączna).

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Autorskie prawa majątkowe

Art. 53. Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 67. Umowa licencyjna wyłączna wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Czas trwania autorskich praw majątkowych

Art. 36. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat siedemdziesięciu:

- **od śmierci twórcy, a do utworów współautorskich – od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych;**
- **w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany – od daty pierwszego rozpowszechnienia, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość;**
- **w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca – od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony – od daty jego ustalenia.**

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Podmiot prawa autorskiego

Art. 12. Jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, pracodawca, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron.

Art. 14. Jeżeli w umowie o pracę nie postanowiono inaczej, instytucji naukowej przysługuje pierwszeństwo opublikowania utworu naukowego pracownika, który stworzył ten utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy. Twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia. Pierwszeństwo opublikowania wygasa, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dostarczenia utworu nie zawarto z twórcą umowy o wydanie utworu albo jeżeli w okresie dwóch lat od daty jego przyjęcia utwór nie został opublikowany.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Dozwolony użytek chronionych utworów

Art. 23. Bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego.

Zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

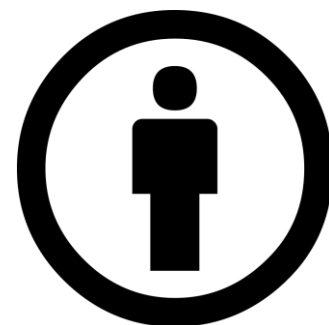

Dozwolony użytek chronionych utworów

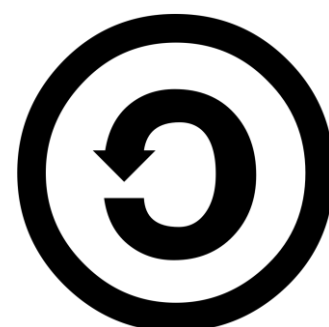
Art. 29. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

Warunki licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa (ang. attribution, BY). Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne pod warunkiem, że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.

Na tych samych warunkach (ang. share-alike, SA). Wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej do tej, na jakiej udostępniono utwór oryginalny.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

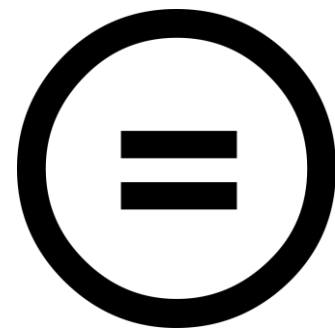
Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Warunki licencji Creative Commons

Użycie niekomercyjne (ang. non-commercial, BY). Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne jedynie do celów niekomercyjnych.

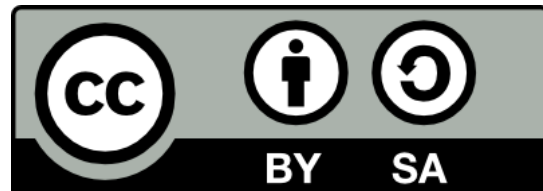
Bez utworów zależnych (ang. no derivatives, SA). Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać utwór jedynie w jego oryginalnej postaci – tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone.

Wolne licencje Creative Commons

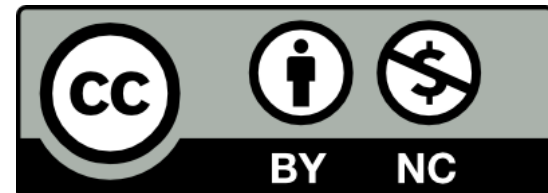
Uznanie autorstwa (CC BY) – pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa. Jest to licencja gwarantująca najszersze swobody licencjobiorcy.

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach (CC BY-SA) – pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Jest to licencja używana przez Wikipedię i jej siostrzane projekty.

Licencje Creative Commons, które nie są wolne

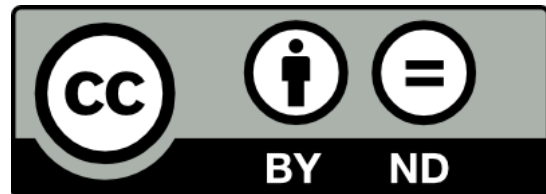
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne (CC BY-NC) – pozwala na kopiowanie, zmienianie, remiksowanie, rozprowadzanie, przedstawienie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych. Warunek ten nie obejmuje jednak utworów zależnych (mogą zostać objęte inną licencją).

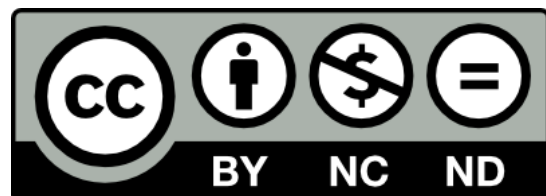
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach (CC BY-NC-SA) – pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo, jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

Licencje Creative Commons, które nie są wolne

Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych (CC BY-ND) – pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie wolno tworzyć utworów zależnych).

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych (CC BY-NC-ND) – pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie wolno tworzyć utworów zależnych). Jest to najbardziej restrykcyjna z licencji.

Modele otwartego dostępu

Z punktu widzenia prawa otwarty dostęp dzieli się na:

- **otwarty dostęp gratis** - udostępnianie treści w granicach określonych przepisami prawa autorskiego o dozwolonym użytku, czyli z ograniczeniem wykorzystania do własnych potrzeb, w celach dydaktycznych lub na potrzeby cytowania w publikacji naukowej;
- **otwarty dostęp libre** - udostępnianie treści na (wolnych) licencjach umożliwiających nieograniczone, nieodpłatne i niewyłączne z nich korzystanie, z zobowiązaniem (z wyjątkiem domeny publicznej) przekazania informacji o twórcy, przedmiocie licencji oraz o jej postanowieniach, lub także posłużenia się taką samą licencją w utworach zależnych.

Wersje licencji

Obowiązujące w Polsce:

- **Uznanie autorstwa 4.0**
- **Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0**
- **Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne 4.0**
- **Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0**
- **Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 3.0 Polska**
- **Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska**

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Prawidłowe oznaczenie licencji

Prawidłowe oznaczenie utworu to wskazanie:

- **imienia i nazwiska autora;**
- **odnośnika do strony internetowej, na której zamieszczono pracę;**
- **informacji o licencji wskazanej przez autora wraz z linkiem do strony internetowej z jej podsumowaniem.**

Nazwę licencji można podać w pełnym brzmieniu, np. Creative Commons Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 3.0 Polska, lub użyć skrótu licencji, np. CC BY-ND 3.0 PL (zawsze jednak ze wskazaniem numeru wersji licencji oraz tego, czy chodzi o wariant krajowy czy międzynarodowy) lub przycisków licencyjnych. W przypadku wersji wcześniejszych niż 4.0 należy również podać tytuł utworu.

Mechanizm przekazania publikacji do domeny publicznej

Przekazanie do domeny publicznej (CC0 1.0) – osoba, która opatrzyła utwór tym oświadczeniem, przekazała go do domeny publicznej, zrzekając się wykonywania wszelkich praw do utworu wynikających z prawa autorskiego, włączając w to wszelkie prawa powiązane i prawa pokrewne, w zakresie dozwolonym przez prawo, na obszarze całego świata.

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Bazy polityk wydawniczych

- [RoMEO](#) (Rights METadata for Open archiving) w serwisie Sherpa
- [Baza polityk wydawniczych polskich czasopism naukowych](#) w repozytorium Most Wiedzy Politechniki Gdańskiej

Interaktywna strona internetowa

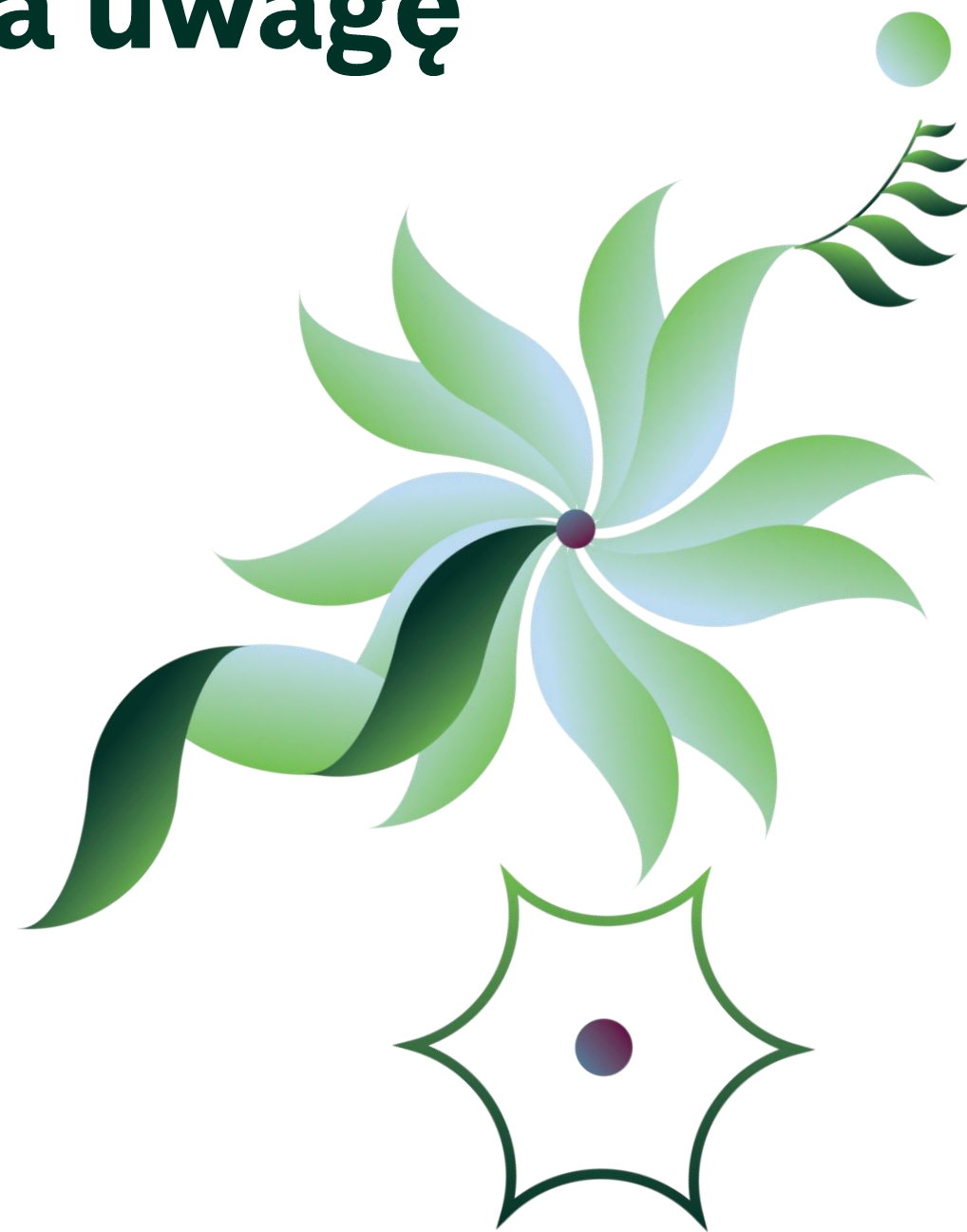
[Pomocnik prawny Platformy Otwartej Nauki](#)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego

Dziękuję za uwagę

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

**Biblioteka Główna
im. Władysława
Grabskiego**